

ЛЕКЦІЯ.

ПРОЕКТУВАННЯ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАВОК ТА СТВОРЕННЯ ДОДАТКОВОЇ ВАРТОСТІ

У загальній постановці з позицій задачі структурно-функціонального синтезу логістичних систем досліджується виникнення, перетворення або поглинання матеріальних і супутніх потоків на певному економічному об'єкті, що функціонує як система, тобто що реалізовує поставлені перед ним цілі і який розглядається в цьому контексті як єдине ціле.

Дії, що прикладаються до матеріального (супутнього) потоку в такій системі, називаються *логістичними операціями* або *логістичними функціями*.

Очевидно, що формою існування матеріальних потоків повинен бути рух конкретних видів продукції (матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва, готової продукції) в процесах закупівель, виробництва і збуту. Тому *матеріальний потік можна визначити як матеріальні ресурси, що знаходяться в стані руху, незавершене виробництво, готова продукція, до яких застосовуються логістичні операції або функції, пов'язані з фізичним переміщенням в просторі (навантаження, розвантаження, перевезення продукції, її сортування, консолідація, розпакування тощо).*

Під *матеріальними ресурсами* (МР) розглядаються предмети праці: сировина, основні і допоміжні матеріали, напівфабрикати, що комплектують вироби, паливо, запасні частини, призначені для ремонту і обслуговування технологічного устаткування і інших основних фондів, відходи виробництва.

Незавершене виробництво (НП) — це продукція, що не доопрацьована виробництвом в межах даного підприємства.

Готова продукція (ГП) — це продукція, що повністю пройшла виробничий цикл на даному підприємстві, повністю укомплектована, така, що пройшла технічний контроль, здана на склад або відвантажена споживачеві (торговому посередникові).

Наведені визначення у відомому контексті умовні. Так, сировина,

напівфабрикати можуть бути готовою продукцією і, в свою чергу, готова продукція може бути матеріальними ресурсами для інших товаровиробників залежно від умов виробництва, в даній логістичній системі.

Особливим видом матеріальних ресурсів є тара і упаковка, що відіграють важливу роль в логістиці, особливо в процесах фізичного розподілу товарів.

Якщо продукція не знаходиться в стані руху, то вона переходить в запас.

Таким чином, матеріальний потік, що розглядається в певному тимчасовому періоді, є запасом матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва або готової продукції.

Логістичною операцією називається будь-яка дія, що підлягає подальшій декомпозиції в рамках поставленого завдання дослідження або менеджменту, пов'язана з виникненням, перетворенням або поглинанням матеріального і супутніх йому інформаційних, фінансових, сервісних потоків.

Логістична функція це відособлена сукупність логістичних операцій, направлених на реалізацію поставлених перед логістичною системою і (або) її ланками завдань.

До логістичних операцій відносяться, наприклад, такі дії, що здійснюються над матеріальними ресурсами або готовою продукцією, як навантаження, розвантаження, перевезення, приймання і відпуск зі складу, зберігання, перевантаження з одного виду транспорту на іншій, сортування, консолідація, розукрупнення, маркування тощо.

Логістичними операціями, пов'язаними з інформаційними і фінансовими потоками, які є супутнім матеріальному потоку, можуть бути збір, зберігання, передача інформації щодо матеріального потоку, розрахунки з постачальниками і покупцями товарів, страхування вантажу, передача прав власності на товар тощо.

Об'єднання логістичних операцій у функції залежить перш за все від виду даної логістичної системи.

Будь-яка логістична система складається з сукупності елементів-ланок, між якими встановлені певні функціональні зв'язки і відносини.

Ланкою логістичної системи називається деякий економічно і (або) функціонально відособлений об'єкт, що не підлягає подальшій декомпозиції в рамках поставленого завдання аналізу або побудови логістичної системи, виконує свою локальну мету, пов'язану з певними логістичними операціями або функціями.

Ланки логістичної системи можуть бути трьох основних типів: що генерують, перетворюють і поглинають матеріальні і супутні їм інформаційні і фінансові потоки.

Часто зустрічаються змішані ланки логістичної системи, в яких вказані три основні типи ланок, вони комбінуються в різних поєднаннях.

У ланках логістичної системи матеріальні (інформаційні, фінансові) потоки можуть сходитися, розгалужуватися, дробитися, змінювати свій зміст, параметри, інтенсивність тощо.

Ланкою логістичної системи можуть виступати підприємства-постачальники матеріальних ресурсів, виробничі підприємства і їх підрозділи, збутові, торгові, посередницькі організації різного рівня, транспортні і експедиційні підприємства, біржі, банки і інші фінансові установи, підприємства інформаційно-комп'ютерного сервісу і зв'язку тощо.

Разом з логістичною системою в західній і вітчизняній економічній літературі повсюдно використовується поняття логістичного ланцюга.

Назвемо логістичним ланцюгом безліч ланок логістичної системи, лінійно впорядкованих по матеріальному (інформаційному, фінансовому) потоку з метою аналізу або проектування певного набору логістичних функцій і (або) витрат. Правомірність такого підходу до визначення, підтверджується початковим сенсом, що вкладається в це поняття на Заході, який полягав в спробах виділити або згрупувати певні логістичні операції (функції) і відповідні ним витрати в логістичному ланцюзі з метою підвищення ефективності менеджменту.